

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ КОМУНАРСЬКОГО РАЙОНУ
ДЕПАРТАМЕНТУ ОСВІТИ І НАУКИ ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«КОМУНАРСЬКИЙ РАЙОННИЙ ЦЕНТР МОЛОДІ ТА ШКОЛЯРІВ»
ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Закладу позашкільної
освіти «Комунарський районний
центр молодів та школярів»
Запорізької міської ради

« 31 » 05. 2023 № 40-0
Директор ЗПО «КРЦМтаШ» ЗМР
Михайло ХВАСТИК

Навчальна програма з позашкільної освіти
художньо-естетичного напрямку
(театральне та хореографічне мистецтво)
«Сходинки у світ мистецтва»

3 роки навчання

початковий рівень - 2 роки
основний рівень - 1 рік

м. Запоріжжя – 2023

Укладачі:

Банах В.О. – художній керівник Народного художнього колективу театру танцю «Юнона» Закладу позашкільної освіти «Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради;

Творчий колектив педагогів Народного художнього колективу театру танцю «Юнона» Закладу позашкільної освіти «Комунарський районний центр молоді та школярів» Запорізької міської ради.

Рецензенти:

Богатирьов В.О. – завідувач кафедри театральної режесури РДГУ, кандидат педагогічних наук, доцент;

Вершняк Т.С. – керівник «Зразкового художнього колективу» ансамблю народного танцю «Стожари» ЗПО «ЦТДтаЮ Олександрівського району» Запорізької міської ради.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сьогодні значна роль у вихованні, соціальному становленні, розвитку особистості належить позашкільним навчальним закладам, діяльність яких спрямовано на забезпечення умов для раннього виявлення обдарованості; наступності в навчанні; створення відповідних віковим особливостям дітей навчально-виховних та розвивальних систем.

Для дітей 4-7 років заклад позашкільної освіти, як і дошкільний, є важливим суспільним середовищем, основне призначення якого полягає у забезпеченні гармонійного розвитку особистості дитини, її фізичного і психічного здоров'я, вихованні ціннісного ставлення до природного й соціального довкілля, до самої себе, формуванні механізмів соціальної адаптації та творчого втілення в умовах життя.

Важливо підтримати дитину в прагненні до активної пізнавальної діяльності, важливо не дати цьому життєвому прагненню безплідно згаснути. Чим повніше й різноманітніше діяльність, чим більше вона значуща для дитини, чим більше відповідає її природі, тим успішніше йде її соціальний і індивідуальний розвиток, повніше реалізуються потенційні можливості й перші творчі прояви.

Сучасна психолого-педагогічна наука має у своєму розпорядженні дані про те, що всі види мистецтва розвивають у дітей не тільки художні здібності, але й «загальну універсальну людську здібність, яка, будучи розвитою, реалізується в будь-якій сфері людської діяльності - здатність до творчості» (Є.І. Ильенков).

Навчальна програма з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку (театральне та хореографічне мистецтво) підготовчого відділення «Сходинок у світ мистецтва» входить до інтегрованого комплексу навчальних програм школи-студії театру танцю «Юнона» «Світ мистецтва» і має художньо-естетичну спрямованість, оскільки орієнтована на розвиток загальної і естетичної культури вихованців, художніх здібностей і схильностей, носить

яскраво виражений креативний характер, передбачаючи можливість творчого самовираження, творчої імпровізації.

Актуальність навчальної програми обумовлена значимістю творчого розвитку дитини в дошкільному віці для становлення її індивідуальності, відповідаючи на виявлення у суспільстві нового соціального замовлення.

Новизна полягає у змістовному наповненні програми, яка складається з навчальних модулів: «Танцювальні сходи», «Театральні сходи» та «Арт-сходи». Дані модулі реалізують сучасні популярні ідеї комплексного впливу на дитину різних видів мистецтва та художньої діяльності.

На заняттях у процесі зміни навчально-ігрової діяльності дітям надається широка можливість проявити себе, знайти свій «простір успішності». Кожний із цих модулів може бути використаний як самостійно, так і в комплексі з іншими.

У програмі представлені всі основні види мистецтв і художньої діяльності:

- театр і театралізована діяльність;
- музика й музична діяльність;
- хореографія й танцювальна діяльність;
- література й художньо-мовна діяльність;
- живопис, графіка, скульптура й образотворча діяльність.

Особлива увага приділяється комплексним заняттям, у ході яких діти одночасно освоюють відразу кілька видів художньої діяльності.

Пропонована програма є адаптованою і складена з урахуванням навчальних програм з хореографії, театального і музичного мистецтва, рекомендованих Міністерством освіти і науки України та опублікованих у різноманітних збірках останнім часом, а також спирається на досвід роботи провідних спеціалістів з дошкільної педагогіки та спеціалістів з театральної педагогіки, хореографії, музики, образотворчого мистецтва і сучасної технології ТРВЗ (теорія рішення винахідницьких задач). При розробці модулів використовувалися сучасні методики і новації, розвиваючі програми і навчальні

посібники, засновані на багаторічному досвіді роботи провідних педагогів з дошкільного виховання.

В програмі враховано основні вимоги, які визначені у Законі України «Про освіту», Законі України «Про позашкільну освіту», Законі України «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», наказі Міністерства освіти і науки України № 676 від 22.07.2008 «Про затвердження Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи Міністерства освіти і науки України», листі Інституту інноваційних технологій і змісту освіти № 14.1/10-1685 від 05.06.2013 «Про методичні рекомендації щодо змісту та оформлення навчальних програм з позашкільної освіти», новою редакцією програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», Концепцією позашкільної освіти та виховання, освітньою програмою «Дитина в дошкільні роки», програмою розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт», та базується на ключових засадах національного виховання, відображених у працях видатних педагогів минулого й сучасності.

Пріоритетним напрямком програми є реалізація компетентісно-орієнтованого підходу до навчання, розвитку і виховання підростаючого покоління, а саме, формування наступних компетентностей:

1. пізнавальної компетентності, що забезпечує ознайомлення з поняттями та знаннями, які стосуються світу мистецтва;
2. практичної компетентності, що сприяє оволодінню навичками театрального, хореографічного та музичного мистецтва;
3. творчої компетентності, що забезпечує формування творчих здібностей вихованців у процесі оволодіння театральним, хореографічним, музичним і образотворчим мистецтвом, розвиток естетичних почуттів, смаків, емоційно-почуттєвої сфери;
4. соціальної компетентності, що сприяє вихованню дбайливого ставлення до надбань світової, вітчизняної культури, мистецтва,

духовних та матеріальних цінностей рідного краю, народних традицій, національної свідомості, самореалізації в соціумі засобами мистецтва.

Мета програми: створення умов для розкриття та розвитку творчих здібностей дітей 4-7 років, через занурення в світ мистецтва; надання дітям можливості в процесі навчально-ігрової діяльності реалізувати свої пізнавальні, комунікативні, емоційно-ігрові й рухові потреби, підготовка дитини до самостійної художньої творчості.

Завдання:

- навчальні – ознайомити дітей з різними видами художньої діяльності;
- розвиваючі – розкрити потенційні можливості кожної дитини, сприяти цілісному і різнобічному розвитку дитини;
- виховні – виховувати гармонійно розвинену особистість.

Реалізація мети й завдань здійснюється через:

- заняття, спрямовані на розвиток творчих, фізичних і особистісних можливостей (навчання включає чотири види діяльності);
- залучення батьків до проблем виховання й розвитку дітей (заняття батьківського клубу, присвячені цим питанням);
- дозвільну діяльність.

Програма розрахована на 3 роки навчання дітей віком від 4 до 7 років. Програмою передбачено навчання дітей у групах початкового та основного рівнів.

На опрацювання матеріалу відводиться така кількість годин:

- початковий рівень, перший рік навчання – 216 год. (6 год. на тиждень);
- початковий рівень, другий рік навчання – 324 год. (9 год. на тиждень);
- основний рівень, перший рік навчання – 396 год. (11 год. на тиждень).

Прийом на підготовче відділення НХК т/т «Юнона» визначається наступними критеріями: музичний слух, почуття ритму, фізичні дані, здатність запам'ятовувати. Обов'язковою умовою є медична довідка лікаря про стан здоров'я дитини та заява від батьків, або осіб, які їх представляють.

Кількість дітей у групі першого року навчання становить 15-18 дітей, другого й наступного – 10-15 дітей у групі.

Дана програма передбачає залучення в освітній процес і дітей, які відвідують дошкільні установи, і тих дітей, які перебувають на «домашньому» вихованні. Програма забезпечує наступність розвитку дітей і надає їм можливість по закінченню строку навчання на підготовчому відділенні продовжити свою освіту у школі-студії або ж в інших кружках і студіях позашкільної освіти.

Навчальний модуль «Танцювальні сходинки» має на меті дати дітям початкову хореографічну підготовку; задовольнити їхню потребу у руховій активності; розвивати почуття ритму, координацію рухів; виховувати художній смак, уміння сприймати мистецтво танцю. Навчання за даним модулем включає оволодіння елементарними навичками танцювальної майстерності при вивченні предметів «Ритмопластика», «Стретчинг», «Основи танцю» і включає практичне застосування знань і умінь: постановку номерів, участь в концертах, святкових програмах.

Навчальний модуль «Театральні сходинки» вчить дітей орієнтуватися в основних видах театралізованого мистецтва; творчо застосовувати художньо-мовленнєвий і музично-пластично-пісенний досвід у театралізованій грі; спрямована на розвиток їх творчих здібностей, емоційної сфери. Навчання за даним модулем включає оволодіння елементарними навичками сценічної майстерності при вивченні предметів «Театральні ігри», «Логоритміка», «Музичний театр» і включає практичне застосування знань і умінь: постановку етюдів, участь в концертах, святкових програмах.

Навчальний модуль «Арт-сходинки» спрямований на розвиток уваги, пам'яті, творчих здібностей, активності дитини; формування нестандартного мислення; сприяє набуттю навичок самодисципліни й самореалізації.

В основу навчальних модулів покладені такі закономірності:

- створення умов для формування компетентної особистості;

- взаємодія всіх учасників навчально-виховного процесу, співпраця дітей та дорослих;
- свідомий вибір виду діяльності; розвиток особистісних, соціальних навичок.

В основу змісту модулів покладені провідні дидактичні принципи, актуальні для сучасної освіти: принцип розвиваючого навчання, що орієнтує педагога на розвиток кожної дитини; принцип гуманізації, що передбачає реалізацію програми в умовах індивідуально-орієнтованої моделі освітнього процесу школи-студії; принцип послідовності, що припускає логічне ускладнення завдань розвитку й освіти дітей 4-7 років, спрямовані на естетичний, фізичний, моральний, пізнавальний розвиток дошкільників; передбачають активне залучення дітей до різноманітної ігрової діяльності.

Представлені навчальні модулі побудовані різними способами: лінійним, концентричним та блочним і передбачають розподіл навчального матеріалу на самостійні структурні одиниці, що в свою чергу дає можливість заміни одного змістовного блоку (розділу або теми) іншими, в залежності від наявних організаційно-методичних умов, запитів вихованців, або повторне вивчення окремих розділів і тем як на першому, так і на другому або третьому році навчання з розширенням та поглибленням змісту навчального матеріалу. В ході навчання матеріал реалізується систематично і послідовно з поступовим ускладненням, новий навчальний матеріал викладається на основі вже вивченого і у тісному зв'язку з ним.

Кожен з модулів передбачає навчальну (наявні знання і уявлення дитини) та практичну (уміння дитини користуватися набутим досвідом у повсякденному житті) діяльність.

Основними методами опрацювання навчального матеріалу є загально-педагогічні: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, діалог), наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація, екскурсія, ІКТ), практичні (практичні вправи, дослідницька робота, дидактичні ігри, виступи на сценічних площадках, участь у фестивалях і конкурсах).

Серед форм організації освітнього процесу використовуються: колективні, групові, індивідуальні. Провідним і домінантним видом навчальної діяльності за представленими модулями є гра (ігри-повідомлення, ігри-подорожі, ігри-перевтілення, ігри-вікторини тощо).

Рівень знань, умінь і навичок вихованців за навчальними модулями визначається під час проведення підсумкових занять, клас-концертів, виконання практичних завдань, організації виставок творчих робіт, участі у фестивалях, конкурсах та різнопланових масових заходах.

Варіативний підхід до реалізації навчальних модулів програми «Сходинки у світ мистецтва» передбачає можливість коригування їх змісту з урахуванням соціального запиту, потреб батьків, конкретних умов і можливостей позашкільного закладу.

Важливим фактором особистісного розвитку – компонентом розвиваючого середовища - є дитячий колектив. Діти навчаються жити в колективі, усвідомлять закони суспільного життя, зможуть пізнати себе й своє призначення в цьому світі, навчаються вирішувати життєві завдання.

Реалізація змісту даної програми можлива за таких умов:

1. наявність високопрофесійних фахівців: педагоги з хореографії гімнастики та акробатики, акомпаніатори;
2. спеціально обладнані хореографічні класи з дзеркалами і хореографічними станками уздовж стін;
3. наявність спеціальної форми для занять;
4. забезпечення занять відповідним музичним супроводом (фортепіано, музичний центр і відповідні записи музичного матеріалу);
5. наявність необхідного інвентарю (м'ячі, килимки для партерної гімнастики та ін.);
6. дидактичний матеріал (довідники, відеоматеріал, фотографії);
7. сценічні костюми та взуття.